

III. OPINIE JURIDICĂ

Ref.: Analiza juridică a îngrijirii paliative, ca formă de asistență medicală – în contextul reglementărilor primare și secundare în vigoare

Suportul sociopsihologic în îngrijirea paliativă din Programul unic al AOAM?

Centrul pentru Politici
și Analize în Sănătate

Tel: +373 22 22 63 43

Fax: +373 22 22 63 87

E-mail: office@pas.md

mun. Chișinău, str. Vasile Alecsandri 99/1

Acest material apare în cadrul proiectului „Consolidarea îngrijirilor paliative în RM” implementat de Centrul pentru Politici și Analize în Sănătate (Centrul PAS) cu suportul financiar al Fundației Soros-Moldova/Departamentul Sănătate Publică. Informațiile prezentate nu sunt împărtășite neapărat de Fundația Soros-Moldova.

Daca Guvernul, prin actele sale normative, ce aprobă Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală și actele normative ce urmează a fi aprobate în conformitate cu prevederile art. 35¹ alin. (5) din Legea ocrotirii sănătății nr. 411/1995, poate restrânge dreptul cetățenilor Republicii Moldova, prevăzut în art. 20 alin. (2) lit. c¹) din Legea ocrotirii sănătății nr. 411/1995, prin excluderea îngrijirii paliative ce se referă la suportul sociopsihologic pacienților și familiilor acestora, stipulat în art. 35¹ alin. (2) din Legea ocrotirii sănătății nr. 411/1995 și prestarea serviciilor de îngrijire paliativă prevăzută în art. 35¹ alin. (3) din Legea ocrotirii sănătății nr. 411/1995?

EFRIM ROȘCA ASOCIAȚII

OPINIE JURIDICĂ¹

a Biroului Asociat de Avocați „Efrim, Roșca și Asociații” („ERA”) în forma răspunsurilor și concluziilor la întrebarea formulată de Centrul pentru Politici și Analize în Sănătate (Centrul PAS)

Ref.: Analiza juridică a îngrijirii paliative, ca formă de asistență medicală – în contextul reglementărilor primare și secundare în vigoare

Întrebare:

Daca Guvernul, prin actele sale normative, ce aprobă Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală și actele normative ce urmează a fi aprobate în conformitate cu prevederile art. 35¹ alin. (5) din Legea ocrotirii sănătății nr. 411/1995, poate restrânge dreptul cetățenilor Republicii Moldova, prevăzut în art. 20 alin. (2) lit. c¹) din Legea ocrotirii sănătății nr. 411/1995, prin excluderea îngrijirii paliative ce se referă la suportul sociopsihologic pacienților și familiilor acestora, stipulat în art. 35¹ alin. (2) din Legea ocrotirii sănătății nr. 411/1995 și prestarea serviciilor de îngrijire paliativă prevăzută în art. 35¹ alin. (3) din Legea ocrotirii sănătății nr. 411/1995?

Daca Guvernul, prin actele sale normative, ce aprobă Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală și actele normative ce urmează a fi aprobate în conformitate cu prevederile art. 35¹ alin. (5) din Legea ocrotirii sănătății nr. 411/1995, poate restrânge dreptul cetățenilor Republicii Moldova, prevăzut în art. 20 alin. (2) lit. c¹) din Legea ocrotirii sănătății nr. 411/1995, prin excluderea îngrijirii paliative ce se referă la suportul sociopsihologic pacienților și familiilor acestora, stipulat în art. 35¹ alin. (2) din Legea ocrotirii sănătății nr. 411/1995 și

¹ Această opinie juridică cuprinde interpretarea unei norme de drept de către „ERA” asupra a cum ar putea fi interpretată de către instanță o anumită prevedere ori cum ar putea fi aplicată la circumstanțele specifice ale clientului.

prestarea serviciilor de îngrijire paliativă prevăzută în art. 35¹ alin. (3) din Legea ocrotirii sănătății nr. 411/1995?

Îngrijirea paliativă, ca formă de asistență medicală prevăzută la art. 20 alin. (2) lit. c¹) din Legea nr. 411/1995, urmează să fie interpretată și aplicată exclusiv așa cum este reglementată de art. 35¹ din Legea nr. 411/1995, și anume:

- servicii de prevenire și înlăturare a suferinței (datorită identificării timpurii a durerii, evaluării corecte a acesteia, ameliorării durerii și a altor simptome fizice), precum și
- servicii de asigurare a suportului sociopsihologic și spiritual pacienților și familiilor acestora.

Din punct de vedere literal, caracterul cumulativ al acestor servicii este determinat de conjuncția „și”, care a fost utilizată de Legiuitor atunci când a indicat aceste servicii în redacția alin. (2) – (2) *Serviciile de îngrijire paliativă se prestează în scopul îmbunătățirii calității vieții pacienților, precum și a familiilor acestora, care se confruntă cu probleme legate de o boală ce amenință viața, prin prevenirea și înlăturarea suferinței datorită identificării timpurii a durerii, evaluării corecte a acesteia, ameliorării durerii și a altor simptome fizice, **precum ȘI** prin asigurarea suportului sociopsihologic și spiritual pacienților și familiilor acestora.*

De asemenea, caracterul cumulativ al serviciilor în cauză, în contextul îngrijirii paliative ca formă de asistență medicală, este confirmat odată în plus prin prevederile normei de la art. 35¹ alin. (3) din Legea nr. 411/1995, care reglementează că, *serviciile de îngrijire paliativă implică participarea unor echipe multidisciplinare în asigurarea necesităților complexe ale pacientului și ale familiei acestuia.*

Excluderea din îngrijirea paliativă sau a serviciilor de prevenire și înlăturare a suferinței, sau a servicii de asigurare a suportului sociopsihologic și spiritual pacienților și familiilor acestora, va însemna neasigurarea îngrijirii paliative.

Norma de la alin. (5) din art. 35¹ din Legea nr. 411/1995 trebuie implementată de Guvern în coroborare cu celelalte norme ale art. 35¹. Astfel, că, **Nomenclatorul serviciilor de îngrijire paliativă, regulamentul privind organizarea și desfășurarea activității serviciilor care acordă îngrijire paliativă, precum și standardele minime de calitate pentru serviciile de îngrijire paliativă trebuie să aibă în vedere toată gama de servicii pe care le cuprinde îngrijirea paliativă ca formă de asistență medicală.**

Guvernul nu are competența de a modifica conceptul de îngrijire paliativă, fie prin excluderea serviciilor de suport sociopsihologic, fie prin includerea vreunor categorii de servicii improprii, în ceea ce înseamnă îngrijire paliativă. Respectiv, **Guvernul nu are competența de a exclude serviciile de suport sociopsihologic din Nomenclatorul serviciilor de îngrijire paliativă, din regulamentul privind organizarea și desfășurarea activității serviciilor care acordă îngrijire paliativă, precum nici din standardele minime de calitate pentru serviciile de îngrijire paliativă.**

Conform pct. 3¹ din Hotărârea Guvernului nr. 1387/2007 cu privire la aprobarea Programului unic al asigurării obligatorii de asistență medicală, *volumul serviciilor medicale prevăzute în Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală se acordă în limita mijloacelor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobate pentru anul respectiv.* În acest context, admitem că, se poate întâmpla, ca, la stabilirea volumului serviciilor de îngrijire paliativă în Programul unic, într-un an sau altul, Guvernul să excludă serviciile de suport sociopsihologic din cadrul serviciilor de îngrijirii paliative pentru anul respectiv, motivând prin lipsa de resurse financiare în fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală. În acest caz, însă, vom fi în situația neacordării depline, eficiente și calitative a asistenței medicale sub forma de îngrijire paliativă, or, nu putem vorbi despre îngrijire paliativă în afara componentei sociopsihologice. Aceste situații riscă să fie calificate, în mod just, ca încălcare a dreptului la îngrijire paliativă, deci ca încălcare a minimului asigurării medicale, garantate atât prin art. 36 din Constituție, cât și prin art. 20 alin. (2) lit. c¹) din Legea nr. 411/1995.

Competența de a stabili volumul serviciilor de îngrijire paliativă nu înseamnă competența de a exclude vreuna din componentele acestei forme de asistență medicală, **dar de a stabili volumul serviciilor în cadrul tuturor componentelor acesteia.**

În context, reiterăm că, în conformitate cu art. 102 alin. (2) din Constituție, reținut și în art. 37 alin. (1) din Legea nr. 136/2017, hotărârile Guvernului se adoptă exclusiv pentru organizarea executării legilor și, exclusiv, în limita competențelor acordate prin lege.

Având în vedere cele relevate supra, în temeiul art. 35¹ din Legea nr. 411/1995, art. 37 alin. (1) din Legea nr. 136/2017 și art. 102 alin. (2) din Constituție:

- **Guvernul, prin actele sale, nu poate modifica, în general, conceptul îngrijirii paliative ca formă de asistență medicală, așa precum nu poate, în special,**

diminua gama serviciilor de îngrijire paliativă prin excluderea din cadrul acestora a serviciilor de suport sociopsihologic și spiritual.

- **Neincluderea, în Programul unic, a serviciilor de suport sociopsihologic și spiritual, ca parte a asistenței medicale sub forma îngrijirii paliative, reprezintă neasigurare a dreptului la îngrijire paliativă, ca minim al asigurării medicale, conform art. 20 alin. (2) lit. c¹) din Legea nr. 411/1995.**

www.era.md

tel: +373 22 238301, fax: +373 22 238303

str. Bucuresti 72, Chișinau MD-2012, Republica Moldova